

Наталія Вячеславівна Вячеславівна ВАЛЬКОВА

кандидат економічних наук,
викладач кафедри обліку та аудиту,
Хмельницький національний університет
E-mail: valkovanv@ukr.net

Тетяна Володимирівна ЙОЛТУХІВСЬКА

Хмельницький національний університет
E-mail: yoltuhivska@ukr.net

АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ОБЛІКУ БЕЗОПЛАТНО ОТРИМАНИХ АКТИВІВ

Валькова, Н. В. Аналіз проблем обліку безоплатно отриманих активів [Текст] / Наталія В'ячеславівна Вячеславівна Валькова, Йолтухівська Тетяна Володимирівна // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 19. – № 2. – С. 185-192. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Сучасні умови трансформації вітчизняної системи обліку та приведення її у відповідність до міжнародних стандартів обліку та фінансової звітності вимагають також взаємної узгодженості підходів та визначень елементів системи у регулюючих документах. Відсутність системних досліджень обліку безоплатно одержаних активів спричинила вибір теми.

Метою статті є дослідження та систематизація проблемних питань обліку активів в результаті безоплатного надходження.

Функціонування системи обліку безоплатно одержаних активів залежить від суб'єкта, що забезпечує функціонування облікового процесу та класифікаційної ознаки об'єкта обліку. Суб'єктом обліку безоплатно одержаних активів може виступати підприємство, бюджетна установа або неприбуткова організація. Від суб'єкта залежить порядок оподаткування операцій з безкоштовного одержання активів та їх капіталізації. Об'єкти безкоштовного надходження класифікуються за тривалістю їх споживчих властивостей, та відповідно групуються в обліку на оборотні та необоротні активи, від чого також залежить капіталізація результатів їх надходження у часі. У статті пропонується будова системи обліку безкоштовного одержання необоротних активів на основі елементів методу бухгалтерського обліку, відображені системні зв'язки, порядок та підстави формування первісної вартості безоплатно одержаних активів з подальшим відображенням результатів обліку у фінансовій звітності суб'єкта господарювання. Розглянуто нормативно законодавче забезпечення обліку, стан узгодженості фінансового та податкового законодавства.

Ключові слова: *безоплатно отримані активи; первісна вартість; справедлива вартість; договір дарування; капітальні інвестиції.*

Nataliia Viacheslavivna VALKOVA

PhD in Economics,
Lecturer,
Department of Accounting and Auditing,
Khmelnyskyi National University
E-mail: valkovanv@ukr.net

Tetyana Volodymyrivna YOLTUKHIVSKA

Khmelnyskyi National University
E-mail: yoltuhivska@ukr.net

ANALYSIS OF ACCOUNTING PROBLEMS OBTAINED FREE OF CHARGE ASSETS

Abstract

Modern conditions of transformation of the national accounting system and bring it in line with international accounting standards and financial reporting and require mutual consistency of approaches and definitions of system elements in the regulatory documents. The lack of systematic research obtained free accounting assets resulted choice of topic.

The article is to study the issues and systematization of assets as a result of free admission.

Operation of the system obtained free accounting asset depends on the entity providing the functioning accounting process and accounting classification of the object. The subject received free account assets can be a company, budgetary institution or nonprofit organization. On the subject of procedure depends taxation of receiving free assets and their capitalization. Objects Free classified revenues for the duration of their consumer properties, and are grouped according to the accounting for current and non-current assets, which also depends on the results of their income capitalization at the time. In the article the structure of the accounting system to obtain free of fixed assets based method of accounting elements reflected systemic relations, procedure and grounds for the formation of the original value of assets received free of charge and then display the results of accounting in the financial statements of the entity. Considered normative legislative support accounting, financial condition and consistency of tax legislation.

Keywords: *obtained free of charge assets; initial value; fair value; deed of gift; capital investment.*

JEL classification: M410

Вступ

Відповідно до чинного законодавства України підприємство має право безоплатно отримувати активи від різних юридичних чи фізичних осіб. Це стосується підприємств усіх форм власності, бюджетних установ та неприбуткових організацій (у вигляді гуманітарної допомоги). У момент передачі прав на володіння активами суб'єкт господарювання повинен зарахувати одержаний актив до складу об'єктів обліку та здійснювати його облік відповідно до загально визнаної методології, дослідження якої свідчать про наявність великої кількості «білих плям» у системі її регулювання та функціонування. У більшості робіт вітчизняних науковців безоплатне одержання активів розглядається опосередковано у складі вирішення різних облікових проблем як теоретичного, так і прикладного характеру. А. Боднарчук [1] аналізує облік безоплатного одержання активів у складі джерел формування додаткового капіталу, Л. Леонова [2] – у процесі дослідження концептуальних підходів в обліку доходів підприємств. І. Назарова [3] та І. Тиванюк [4] розглядають їх як умову застосування справедливої вартості у дослідженнях методів оцінки активів, зобов'язань, капіталу. І. Косата [5] досить ґрунтовно вивчає питання оцінки та обліку оприбуткування та використання безоплатно одержаних активів, проте коло дослідження звужене лише до запасів підприємства.

Серед прикладних питань обліку безоплатно одержаних активів найбільша увага звертається на облік оподаткування таких операцій, їх розглядали Н. Бондаренко [6], Н. Юдіна [7] та ін. Якими б не були причини здійснення безоплатних операцій з погляду податкового законодавства, їх результат може збільшити податкове навантаження як у сторони, яка передає благо, так і сторони, яка його приймає. За грамотного підходу можна уникнути такої ситуації. Завдання бухгалтера – правильно оприбуткувати безоплатно одержані активи і відобразити витрати на їх утримання, з метою уникнення зайвого податкового навантаження, а також з метою повного, правдивого й неупередженого відображення у фінансовій звітності підприємства.

Мета та завдання статті

Метою статті є систематизація проблемних питань обліку операцій з безоплатного одержання активів та чинників впливу на вибір методики їх вирішення. Для досягнення поставленої мети необхідним є визначення суб'єктів та об'єктів обліку, а також зв'язків підсистем облікової системи підприємства в умовах впливу зовнішніх чинників та з урахуванням вимог чинного законодавства.

Виклад основного матеріалу дослідження

Будь-яке придбання того чи іншого майна, що не потребує компенсації (у грошовій чи іншій формі) власникам цього майна, називається безоплатним отриманням. Безоплатно активи можуть надходити у бюджетні установи, на господарські підприємства, а також у неприбуткові організації та громадські об'єднання, на кожному з них власна специфіка обліку. Таким чином, відповідно до поставленої мети, такі юридичні особи будемо вважати окремими групами суб'єктів обліку безкоштовно одержаних активів. Об'єкти обліку, залежно від особливостей формування капіталу та термінів корисного використання, формуються у дві групи – оборотних та необоротних активів. Перші спричиняють утворення додаткового капіталу в момент передачі права власності на актив, другі – формування доходів, з подальшою їх трансформацією у власний капітал у вигляді нерозподіленого прибутку.

У процесі функціонування облікової системи підприємств, установ та організацій необхідною умовою є узгодження таких її підсистем, як фінансовий, податковий та управлінський облік, на які впливають різні групи нормативно-правових актів державного та міжнародного значення. Державними законодавчими актами визначаються норми податкового та фінансового обліку. Водночас в умовах інтеграції вітчизняної облікової системи у міжнародний економічний простір відбувається регулювання правової бази фінансового обліку відповідно до міжнародних правових актів, таких, як: Міжнародні стандарти фінансового обліку та Міжнародні стандарти фінансової звітності. Проте не завжди витримується відповідність податкових та фінансових, вітчизняних та міжнародних регуляторів. Відповідно до Податкового кодексу України [8] до безоплатно наданих товарів, робіт, послуг належать:

- товари, що надаються згідно з договорами дарування, іншими договорами, за якими не передбачається грошова або інша компенсація вартості таких товарів чи їх повернення або без укладення таких договорів;
- роботи (послуги), що виконуються (надаються) без висування вимоги щодо компенсації їх вартості;
- товари, передані юридичній чи фізичній особі на відповідальне зберігання і використані нею.

Однак безоплатно отримувати можна різні види активів, а саме: нематеріальні активи, основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, запаси, грошові кошти тощо, від чого й залежить їхнє відображення в обліку.

Визнання активами безоплатно одержаного майна передбачає можливість їх достовірної оцінки, яка повинна здійснюватися з урахуванням принципу обачності зазначеного у Законі України про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні, а також у Міжнародних стандартах фінансової звітності. Недотримання цього принципу може призвести до отримання негативного аудиторського висновку та завищення або заниження бази оподаткування з подальшими адміністративними та фінансовими наслідками. Оскільки, справедлива вартість безоплатно одержаного активу визначається підприємством самостійно, важливим є дотримання юридичної процедури її визначення, а саме документального підтвердження (підстави) визнання справедливої (ринкової) вартості із затвердженням висновків приймальної комісії візою керівника підприємства (установи, організації). Крім того, обов'язковою умовою відображення в обліку безоплатно одержаного майна є документальна підстава передачі права власності на об'єкт. Систему обліку безоплатно отриманих активів наведено у вигляді схеми на рис. 1.

Облік безоплатно отриманих активів регулюється такими нормативно-правовими актами, як: Цивільний кодекс України (далі ЦКУ), Податковий кодекс України (далі ПКУ), положення (стандарти) бухгалтерського обліку, згідно з якими проводиться оцінка безоплатно отриманих активів та їх документальне оформлення.

Підставою для безоплатної передачі майна є договір. Відповідно до статті 41 ЦКУ [9], договір є однією з форм угоди. Статтею 42 визначено як письмову, так і усну форму угоди. З огляду на це договір може бути укладений як в усній, так і в письмовій формі, проте доцільним є останній варіант. Якщо за узгодженням сторін договір повинен бути укладений у письмовій формі, є можливість: скласти документ, підписаний сторонами; обмінятися листами, телеграмами, телефонограмами та іншими видами повідомлень, підписаними стороною, що надсилає. У статті 717 ЦКУ [9] зазначається, що за договором дарування одна сторона (дарувальник) передає або зобов'язується передати в майбутньому другій стороні (обдаровуваному) безоплатно майно (дарунок) у власність.

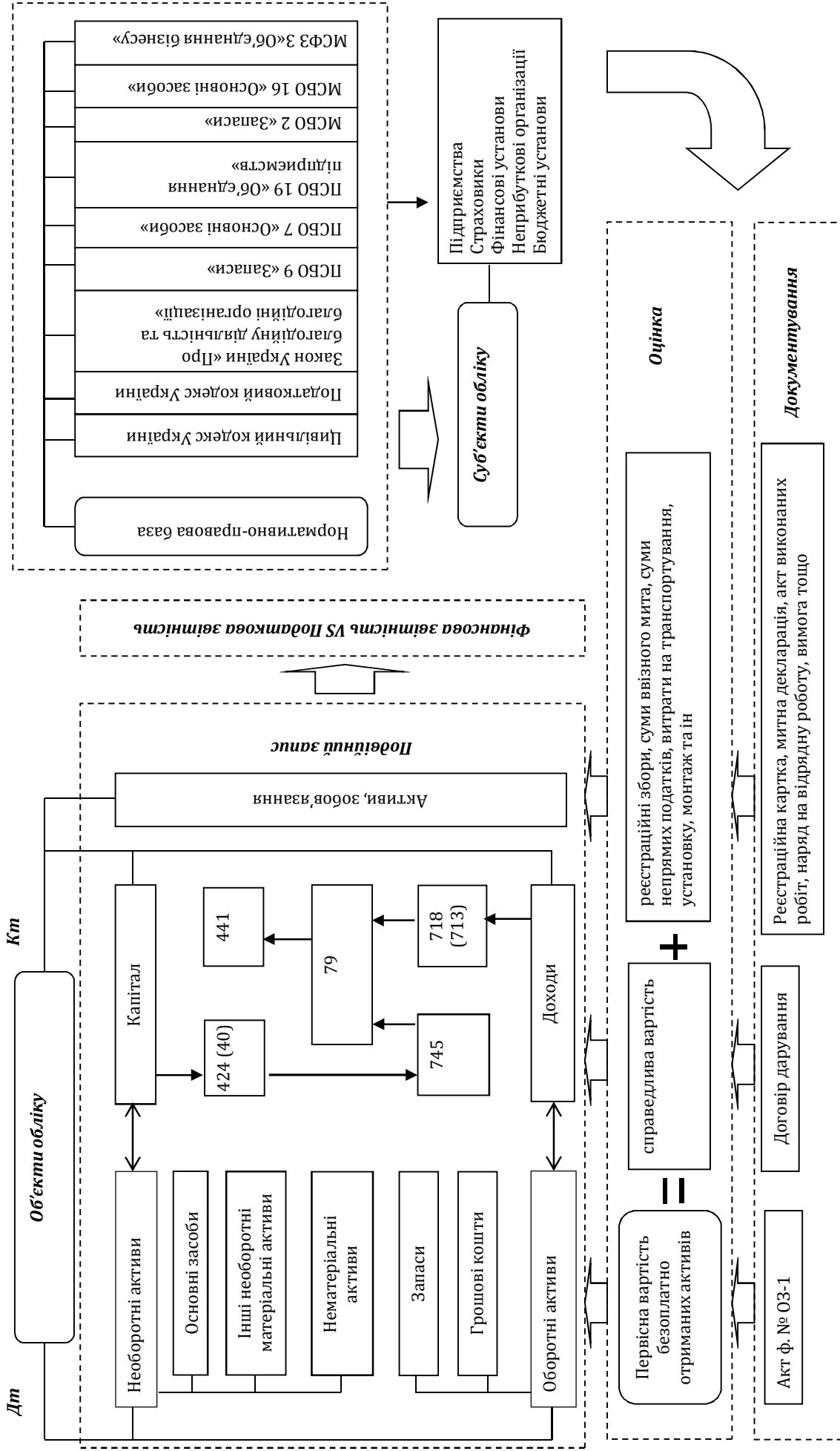

Рис. 1. Система обліку безоплатно отриманих активів

На підставі статті 128 ЦКУ [9] право власності в одержувача за договором виникає з моменту передачі цінностей або у строк, вказаний у договорі. У цьому контексті передачею визнається: вручення цінностей набувальнику; здавання транспортній організації для відправлення набувальнику; здавання на пошту для пересилання набувальнику цінностей, які відчужені без зобов'язання доставки; передача іншого розпорядчого документа на цінності.

Перш ніж відобразити в обліку (поставити на баланс) об'єкт основних засобів, отриманий безоплатно, його слід оцінити за первісною вартістю. Первісною вартістю безоплатно отриманих основних засобів є їх справедлива вартість на дату отримання з урахуванням витрат, зазначених у п. 7 П(С)БО 7 «Основні засоби» [10]. Первісна вартість безоплатно отриманих основних засобів збільшується на:

- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, що здійснюються у зв'язку з придбанням (отриманням) прав на об'єкт основних засобів;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням (будівництвом) основних засобів (якщо вони не відшкодовуються підприємству);
- витрати із страхування ризиків доставки основних засобів;
- витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження і пуск основних засобів;
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, у якому вони придатні для використання із запланованою метою.

Існує питання, пов'язане з методологією ведення обліку безоплатно отриманих об'єктів: у якому розмірі повинна визнаватися первісна вартість об'єкта безоплатного отримання, якщо всі послуги (нотаріальні, реєстраційні та інші, прямо не пов'язані з підготовкою до введення в експлуатацію, отриманого в такий спосіб об'єкта) сплачуються не за рахунок юридичних осіб, що передають основні засоби, а за рахунок підприємства – набувача прав на володіння цим активом. На нашу думку, відповідь на це питання можна знайти в П(С)БО 7. Згідно з п. 10 "первісна вартість безоплатно отриманих основних засобів дорівнює їх справедливій вартості на дату отримання з урахуванням витрат, передбачених п. 8 П(С)БО 7" [10].

Таким чином, якщо підприємство понесло витрати, пов'язані з отриманням об'єкта, то первісна вартість формується з урахуванням понесених підприємством витрат. А якщо ж об'єкт отримано безоплатно без додаткових витрат, то його первісна вартість визначається шляхом оцінки його за справедливою (ринковою) вартістю на момент оприбуткування.

Як відомо з П(С)БО 19 «Об'єднання підприємств» [11], справедлива вартість – це сума, за якою можливо здійснити обмін активами між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. Отже, слід розуміти, що справедлива вартість може прирівнюватися до ринкової. На момент оприбуткування на баланс ринкову вартість основних засобів спеціалісти підприємства визначають шляхом вивчення ринкових цін на аналогічні об'єкти з тим самим рівнем зношеності або за сумою залишкової вартості (чи скоріше здатності до експлуатації).

Справедлива вартість об'єкта визначається прийнятною комісією, створеною наказом керівника установи, до складу якої обов'язково входить працівник бухгалтерії та представник установи вищого рівня. Комісія складає акт, у якому зазначає кількість і вартість отриманих матеріальних цінностей за ринковими вільними цінами на аналогічні види. Якщо передаються об'єкти, що були в експлуатації, то в акті вказують відсоток та суму їх зношення. Акт складається у двох примірниках: для сторони, що приймає і що передає. З цією метою також можна замовити й експертну оцінку. При цьому проведення експертної оцінки безоплатно отриманого об'єкта основних засобів не є підставою для переоцінки решти основних фондів.

Підставою для зарахування на баланс основних засобів є акт приймання-передачі (введення в експлуатацію) основних засобів. Типова форма Акта приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів (далі Акт ф. № 03-1) затверджена наказом Мінстату від 29.12.95 р. № 352 [12] і є рекомендованою для застосування. Сторони мають право скласти акт приймання-передачі у довільній формі. У такому разі для надання йому юридичної сили слід дотримуватися норм ст. 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо змісту первинного документа [13].

Акт ф. № 03-1 застосовується для оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів, для обліку введення їх в експлуатацію, за винятком тих випадків, коли введення об'єктів у дію повинно, відповідно до чинного законодавства, оформлятися в особливому порядку, а також для вилучення зі складу основних засобів при передачі іншому підприємству (організації). При оформленні приймання основних засобів акт (накладна) складається в одному примірнику на кожен окремий об'єкт прийнятною комісією, призначеною розпорядженням (наказом) керівника підприємства (організації). Складання загального акта, що оформляє приймання декількох об'єктів основних засобів, допускається лише при обліку господарського інвентарю, інструменту, обладнання тощо, якщо ці об'єкти однотипні, мають однакову вартість та прийняті в одному календарному місяці.

Різновидом дарування є пожертва, коли майно передається безоплатно для його використання

обдаровуваним для суспільних потреб, широкого загалу тощо. Як правило, майно жертвують неприбутковим організаціям. Акт (накладна) після його оформлення з доданою технічною документацією, що стосується цього об'єкта, передається до бухгалтерії підприємства, підписується головним бухгалтером та затверджується керівником підприємства, організації чи особами, на те уповноваженими. При безоплатній передачі основних засобів іншому підприємству акт складається у 2-х примірниках (для підприємства, що здає, та для підприємства, що приймає основні засоби). Він є основою для складання акту на введення об'єкта в експлуатацію і визначення первісної вартості. Досить часто сторони, крім Акта ф. № ОЗ-1, складають також і звичайну накладну. Але вона, як бачимо, зайва. Передача об'єкта основних засобів від одної юридичної особи до іншої обов'язково здійснюється на основі довіреності («номерної») одержувача.

При відображенні операцій з безоплатного надходження основних засобів виникає питання: необхідність та доцільність використання при оприбуткуванні рахунку 15 "Капітальні інвестиції". Цей рахунок, згідно з Інструкцією № 291 [14], призначено для обліку витрат на придбання або створення необоротних активів. Оскільки при безоплатному отриманні основних засобів підприємство не компенсує вартості об'єктів підприємству, що передає права на володіння ними, то виникає проблема із застосуванням рахунку 15 "Капітальні інвестиції", досить часто справедлива вартість отриманого активу зараховується відразу на рахунок 10 «Основні засоби», при цьому, якщо у підприємства виникають витрати (монтаж, пуско-налагоджувальні та інші роботи), пов'язані з підготовкою об'єкта до експлуатації, то вони враховуються на рахунок 15 «Капітальні інвестиції», тобто окремо від вартості безоплатно отриманого об'єкта, яка вже обліковується на рахунок 10. Така методика обліку не відповідає вимогам П(С)БО 7 «Основні засоби», оскільки об'єкт, який не є придатним до експлуатації (відсутній акт уведення в експлуатацію), не може бути зарахованим до складу основних засобів. Безкоштовне отримання основних засобів – це безкоштовне отримання об'єктів, готових до експлуатації. А безкоштовне отримання об'єктів у тому стані, в якому вони ще не є придатними до експлуатації, – це безкоштовне отримання капітальних інвестицій. Отже, в останньому випадку рахунок 15 «Капітальні інвестиції» неодмінно використовується в кореспонденції з рахунком 424 «Безоплатно отримані необоротні активи».

Отже, безкоштовне отримання необоротних активів може відбуватися як у вигляді основних засобів (якщо передається необоротний матеріальний актив, цілком готовий до експлуатації за призначенням), так і у вигляді капітальних інвестицій (якщо передається необоротний матеріальний актив, який перед уведенням в експлуатацію потребує додаткових вкладень за рахунок набувача прав на володіння цим активом).

Варто зазначити, що існують відмінності у бухгалтерському та податковому обліку безоплатно отриманих активів. У бухгалтерському обліку вартість безоплатно отриманих необоротних активів відноситься до додаткового капіталу і на дату придбання не визнається доходом, на відміну від податкового обліку.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Різне відображення операцій щодо надходження безоплатно отриманих активів відбувається не лише у фінансовому і податковому обліку. Бюджетні установи та господарські підприємства також по-різному виконують операції щодо такого надходження. Тому виникає багато запитань з обліку безоплатно отриманих активів, які потрібно вирішувати. Основними з таких питань є капіталізація безоплатно одержаних необоротних активів та формування їх первісної вартості, а також відображення у фінансовому обліку податкових різниць, які виникають у результаті зарахування вартості безоплатно одержаних активів у склад додаткового капіталу. Крім того, трансформація додаткового капіталу у доходи діяльності підприємства на суми нарахованої амортизації безкоштовно одержаних активів не відповідає визначенню доходів у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», які повинні формуватися в результаті збільшення активів та зменшення зобов'язань.

Список літератури

1. Боднарчук, А. В. Удосконалення бухгалтерського обліку додаткового капіталу для підвищення рівня його інформативності [Електронний ресурс] / А. В. Боднарчук. // Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка. – 2014. – Вип. 1. – С. 124-128. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvmdue_2014_1_26.pdf.
2. Леонова, Л. О. Концептуальні підходи в обліку доходів підприємств [Електронний ресурс] / Л. О. Леонова // Наукові праці Донецького національного технічного університету. Серія: Економічна. – Донецьк, ДонНТУ, 2012. – Випуск 41. – С. 183-199. – Режим доступу: <http://ea.donntu.edu.ua/handle/123456789/27098>.
3. Назарова, І. Я. Аналіз методів оцінки активів, зобов'язань, капіталу при реорганізації підприємств [Текст] / І. Я. Назарова // Економічний аналіз. Збірник наукових праць кафедри економічного

аналізу Тернопільського національного економічного університету. Випуск 14. – Тернопіль: ТНЕУ, 2013. – С. 214-220.

4. Тиванюк, І. С. Організація бухгалтерського обліку із застосуванням оцінки за справедливою вартістю [Електронний ресурс] / І. С. Тиванюк // Академічний огляд. – 2014. – № 2. – С. 51-56. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ao_2014_2_8.pdf.
5. Косата, І. А. Особливості оцінки та обліку оприбуткування і використання запасів, що надійшли на безоплатній основі [Текст] / І. А. Косата // Бізнес-Інформ. – 2014. – №5. – С. 327-331.
6. Бондаренко, Н., Безоплатне отримання основних засобів (фондів) [Текст] / Н. Бондаренко, Н. Василюк // Вісник податкової служби України – 2010. – № 16 (588). – С. 13
7. Юдіна, Н. Безкоштовний автомобіль підприємству – «подарунок» бухгалтеру [Текст] / Н. Юдіна. – Головбух. – 2009. – №38 (661) – С. 16- 21.
8. Податковий кодекс України: [Електронний ресурс] Закон України: постанова: [прийнято Верховною Радою України 2 грудня 2010 р. № 2755-VI]: [за станом на 01 березня 2015 р.] // Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
9. Цивільний кодекс України: [Електронний ресурс] Закон України: постанова: [прийнято Верховною Радою України 16 січня 2003 № 435-IV]: [за станом на 01 березня 2015 р.] // Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
10. Основні засоби: [Електронний ресурс]: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7: [затверджено Міністерством фінансів України 27 квітня 2000р.]: [за станом на 1 січня 2015 р.] Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00>.
11. Об'єднання підприємств: [Електронний ресурс]: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19: [затверджено Міністерством фінансів України 7 липня 1999 р.]: [за станом на 9 серпня 2013 р.] Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>.
12. Про затвердження типових форм первинного обліку: [Електронний ресурс]: наказ: [затверджено Міністерством статистики України 29 грудня 1995 р. №352]: [за станом на 23 липня 2012 р.] Законодавство України – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovozakonodavstvo/normativno-pravovi-akti-z-pitan-kpr/nakazi/61770.html>.
13. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: [Електронний ресурс] закон України: постанова: [прийнято Верховною Радою України 16 липня 1999 р.]: [за станом на 6 лютого 2015 р.] // Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
14. Про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: [Електронний ресурс]: Інструкція: наказ [затверджено Міністерством фінансів України від 30.11.99 р. №291]: [за станом на 18 березня 2014 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99&myid=4/UMfPEGznhhfMy.Zi6Iz1ijHI4WEs80msh81e6>.
15. Загальні вимоги до фінансової звітності: [Електронний ресурс]: Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1: [затверджено Міністерством фінансів України 28 лютого 2013 р.]: [за станом на 18 березня 2014 р.] Законодавство України – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

References

1. Bodnarchuk, A. V. (2014). Udoskonalennya buxgalters'kogo obliku dodatkovogo kapitalu dlya pidvy'shhennya rivnya jogo informatyvnosti. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvmdue_2014_1_26.pdf.
2. Leonova, L. O. (2012). Konceptual'ni pidxody` v obliku doxodiv pidpry'emstv. Retrieved from: <http://ea.donntu.edu.ua/handle/123456789/27098>.
3. Nazarova, I. Ya. (2013). Analiz metodiv ocinky` akty`viv, zobov'yazan`, kapitalu pry` reorganizaciyi pidpry'emstv. Ekonomichny` analiz, 14, 214.
4. Ty`vanyuk, I. S. (2014). organizaciya buxgalters'kogo obliku iz zastosuvannyam ocinky` za spravedly`voyu vartistyu. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ao_2014_2_8.pdf.
5. Kosata, I. A. (2014). Osobly`vosti ocinky` ta obliku opry`butkuvannya i vy`kory`stannya zapasiv, shho nadijshly` na beoplatnij osnovi. Biznes-Inform, 5, 327-331.
6. Bondarenko, N. (2010). Bezoplatne otry`mannya osnovny`x zasobiv (fondiv). Visny`k podatkovoyi sluzhby` Ukrayiny, 16 (588), 13.
7. Yudina, N. (2009). Bezkoshtovny`j avtomobil` pidpry'emstvu – «podarunok» buxgalteru. Golovbuh, 38 (661), 16-21.
8. The Tax Code of Ukraine adopted by the Verkhovna Rada of Ukraine from 02.12.2010 № 2755-VI. (2010). Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.

-
9. *The Civil Code of Ukraine adopted by the Verkhovna Rada of Ukraine from 16.01.2003 № 435-IV. (2003).* Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
 10. *Polozhennya (standart) buxgalters'kogo obliku 7 Onovni zasoby` zatverdzheno Ministerstvom finansiv Ukrayiny` 27 kvitnya 2000. (2000).* Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0288-00>.
 11. *Polozhennya (standart) buxgalters'kogo obliku 19 Ob'yednannya pidpry'yemstv zatverdzheno Ministerstvom finansiv Ukrayiny` 7 lypnya 1999. (1999).* Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>.
 12. *Nakaz Pro zatverdzhennya ty'povy'x form pervy'nnogo obliku, zatverdzheny'j Ministerstvom staty'sty'ky` Ukrayiny` 29 grudnya 1995 r. 352. (1995).* Retrieved from: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovozakonodavstvo/normativno-pravovi-akti-z-pitan-kpr/nakazi/61770.html>.
 13. *Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: zakon Ukrainy vid 16.07.1999. № 996-14. (1999).* Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
 14. *Instrukciya pro zastosuvannya planu raxunkiv buxgalters'kogo obliku akty'viv, kapitalu, zobov'yazan` i gospodars'ky'x operacij pidpry'yemstv i organizacij zatverdzheno Ministerstvom finansiv Ukrayiny` vid 30.11.99 r. #291 (1999).* Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99&myid=4/UMfPEGznhhfMy.Zi6Iz1ijHI4WEs80msh8Ie6>.
 15. *Nacional'ne polozhennya (standart) buxgalters'kogo obliku 1 Zagal'ni vy'mogy` do finansovoyi zvitnosti zatverdzheno Ministerstvom finansiv Ukrayiny` 28 lutogo 2013. (2013).* Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2015 р.